

خەندەكۆك

د. عارف جىتۆ

خەندەكۆك ئانكو كوخكا دژوار يان كوخكا دىكلى، نەخۇشەكە تووشى زارۇكىن د بن ژىي پىنج سالىي دا دبىت، ھندەك جاران ژى تووشى سىلەيان دبىت، پىر تووشى كچان دبىت ژ كوران. دبىژنى كوخكا دىكلى، چونكو كوخكەكا درىژ و دژوارە و مىنا دەنگى دىكلى يە. نىشانىن قى نەخۇشىي ژ سى قۇناغان پىك دەين.

۱- دەسپىكا نەخۇشىي كو (۲-۱) ھەفتيان قەدكىشت، د قى قۇناغى دا ئاۋ ب دىنن نەخۇشى دا دەيتە خوار، رۇندك ژ چاقان دكەفن، چاقىن وى كول دىن، تايەكا پلە نزم دەيتى و كوخكەكا سىك دگەل دايە، ھندەك جاران ژى بلغەم ھەيە.

۲- قۇناغا كوخكا دژوار، كوخكەكا بېيز و دژوار دەيتى، دىمى وى سۆر دبىت و لىقن وى د دەمى كوخكى دا شىن دىن، چاقىن وى دەردكەفن و ئەزمانى وى ژ دەقى دەردكەفىت، كوخك دى يا بەردەوام بىت ھەتا كو بلغەمى دەقەيت. ھندەك جاران ژى دەقەردەشيت. گەلەك جاران ھالەتى كوخكى ب بېھنژىنى، خوارنى، قەخوارنى، بھنشى و ب دەستيانى دەست پى دكەت و دژواررتر لى دەيت. ئەق قۇناغە بۇ ماوى (۲ - ۴) ھەفتيان قەدكىشت.

۳- قۇناغا بەرەف ساخبۇونى كو بەرە بەرە كوخك كىمتر لى دەيت. لى دوور نىنە بۇ ھەقەكا دى ژى كوخكەكا سىك ھەر لى بىمىنىت، ئىدى خوارن و قەخوارن و بېھنژىن ل نك دىنە ئەگەرى كوخكا دژوار. ئەق قۇناغە ژى (۲-۱) ھەفتيان قەدكىشت.

چارەسەريا قى ھالەتى ب دەرمانان دەيتە كرن، فەرە نەخۇشى بىبەنە نك نوژدارى تايبەتمەند، نەمازە د قۇوناغا دووى دا، چونكو د قۇوناغا ئىكى دا دبىت ب دروستى نىشانىن خەندەكۆكى د ئاشكرا نەبن. ژ بۇ پاراستنا زارۇكى، باشترىن رىك فاكسىنكرنا زارۇكانە، پىنج ژەمىن فاكسىنا سىانى DPF زارۇكى ھەتا ھەتايى ژ قى ئىشى دپارىزىت. ئەگەر ئەق ئىشە ل مالەكى پەيدا بوو فەرە داىباب زارۇكىن ساخ ژى بىبەنە دەف نوژدارى دا كو ھندەك دەرمانىن خۇ پاراستنى بدەنى، چونكو خەندەكۆك ئىشەكا قەگرە.